

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm
ku.remissvar@regeringskansliet.se

URBIO AB
Hornsgatan 166
117 28 Stockholm
org nr 556815-8637

Remiss av betänkandet (SOU 2015:88) Gestaltad livsmiljö

Ku2015/02481/KL

Sammanfattning

URBIO är i stort positiv till utredningen, dess helhetssyn och strävan att skapa en gemensam värdegrund för alla de sektorer som i någon form tar beslut som resulterar i vår fysiska livsmiljö. Vi tycker det är viktigt att utredningen grundar sin syn på vad arkitektur, form och design *gör*, att det är en aktiv handling som resulterar i påtagliga konsekvenser för vår (livs)miljö. Vi instämmer i att det behövs en kraftsamling för förändrade attityder för att nå det gemensamma målet med ett hållbart samhälle.

Vad vi skulle vilja få ytterligare belyst:

- På arkitektkontoren ritas just nu stadsbyggnadsprojekt i exploateringstal som det här landet inte erfarit tidigare. Det är tyvärr många gånger suboptimerade stadsmiljöer där kravet på solljus får stå tillbaka för behovet att på kort tid få fram många lägenheter. Politiken ligger på; projekt som för några år sedan var fem våningar är nu åtta, eller tio. Men för att vi ska klara av att sätta samman alla dessa tillkommande stadsstrukturer till balanserade helheter behövs inte bara dess olika komponenter, utan även ett funktionellt sätt att binda dem samman. Det är här landskapsarkitekterna kommer in i bilden. Att se de större sammanhangen, förbi enskildheterna, är något av kårens paradgren. Att sträva efter levande livsmiljöer och ge utrymme för dessa i form av attraktiva gaturum, prunkande parker och levande mötestorg, är det som i mångt och mycket konstituerar det stadsmässiga. Här har landskapsarkitekturen möjlighet att läka spretiga stadsrum – om den bara tillåts ta plats. URBIO föreslår därför att det i bör ställas krav på alla Sveriges kommuner att ha Stadsarkitekter, eller kanske snarare **Stadslandskapsarkitekter**.
- Barns livsmiljö är grunden för ett hållbart samhälle. Med bakgrund av den högst aktuella debatten om barns trånga, mörka och hårdgjorda utemiljöer i den förtätande staden skulle vi vilja se tydligare och tuffare riktlinjer och ansvarsfördelning för att säkerställa kvaliteten av barns livsmiljö. Vi skulle även vilja se ett förtydligande gällande **möjligheten för barn och ungdomar att i större utsträckning komma till tals** i de planeringsprocesser de är direkt berörda av.
- I och med det rådande urbaniseringstrycket har vi både en enorm utmaning och ett unikt läge att förbättra vår livsmiljö med värdeskapande landskapsarkitektur och integrera ekosystemtjänsterna i den tillkommande stadsbygd som, enligt Boverkets prognoser, innebär

700 000 nya bostadsenheter till år 2025. Som utredningen påpekar har kommunerna genom planmonopolet stor påverkan på samhällsutvecklingen och det yttersta ansvaret för den byggda miljön. Kommunen måste kunna stå till svars för att planprocessen resulterar i en hållbar gestaltad livsmiljö. Genom tillblivelsen av en **nationell arkitekturpolitik** kan kommunerna få mer stöd uppifrån. URBIO anser att det är av yttersta vikt att få på plats en genomtänkt nationell arkitekturpolitik inom en snar framtid.

- Att gå från tjugusiga visionsbilder till byggda projekt är tyvärr ofta en smärtsam resa där kapandet av kostnader gör att kvalitativ landskapsarkitektur och systemlösningar för ekosystemtjänster bantas bort. Visionen om en tät och blandad stad, som ofta eftersträvas i dagens stadsbyggnadsprojekt, resulterar tyvärr ofta i oväntat hårdgjorda och konventionella stadsmiljöer. Hållbarhetsaspekter bör viktas tungt i statliga och kommunala upphandlingsförfaranden, för att mana på framväxten av mer initierade och kunniga aktörer inom samhällsplanerareprofessionen. De organisationer vars hållbarhetsarbete ges hög verkningsgrad i det som de facto byggs tycker vi ska premieras genom olika former av **positiva incitamentsystem**, exempelvis genom rabatter på markpris eller förtur till nya markanvisningar.
- Det behövs en kraftsamling kring ekosystemtjänsterna i stadsplaneringen för att få till stånd verkligt inkluderande och resilienta stadsmiljöer. Vi är övertygade om att det kan möjliggöras genom att göra lösningar för ekosystemtjänsterna mer tillgängliga, skapa lokalbaserade kunskapsunderlag samt kraftfullt höja verkningsgraden i aktörernas hållbarhetsarbete. För att få stor spridning snabbt och styra kommande investeringar rätt pläderar vi för ett **nationellt centrum för kunskapsutbyte** kring de här frågorna, likt det som föreslås i utredningen, för att kompetenser som ligger hos fler andra myndigheter, som Boverket och Naturvårdsverket, samverkar. Vi föreslår att varje nytt stadsbyggnadsprojekt framöver tillhandahåller en tydlig viktning om vilka ekosystemtjänster som ska lösas med utgångspunkt i ett holistiskt perspektiv kring stadslandskapet.

URBIO genom:

Emma Simonsson

Mattias Gustafsson

Namnsignatur:

Mattias Gustafsson
Stockholm, 2016-03-11

Om URBIO

URBIO är ett fristående landskapsarkitektkontor som arbetar utifrån visionen att genom integrerad natur och värdeskapande landskapsarkitektur öka människors livskvalitet i framtidens städer.